

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mohácsi Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. ifj. Horváth Tibor ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperes ellen felmentés jogellenességének megállapítása iránt a Debreceni Munkaügyi Bíróságnál 2.M.473/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.784/2008/3. számú jogerős közbenső ítéletével elbírált perében az említett számú jogerős határozat ellen a II. rendű alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2009. szeptember 23. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.787/2008/3. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi és a Debreceni Munkaügyi Bíróság 2.M.473/2007/19. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 20.000 (húszezer) forint + 5000 (ötezer) forint áfa együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A másod- és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes közegészségügyi felügyelő munkakörben fennálló közszolgálati jogviszonyát a regionális intézet II. rendű alperes szervezeti egységét képező kistérségi intézet I. rendű alperes vezetője 2007. május 18-án kelt felmentéssel - az egészségügyi miniszter által elrendelt létszámcsökkentéssel indokolva - a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2007. november 21-ével megszüntette.

A felperes a keresetében a felmentés jogellenességének megállapítását és a jogellenesség jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság a 2.M.473/2007/19. számú ítéletével a felperes keresetét mindkét alperessel szemben elutasította.

A megállapított tényállás szerint az egészségügyi miniszter 2006. november 27-én kelt levelében - a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslat előterjesztésére hivatkozva - utasította az országos tisztifőorvost, hogy az ÁNTSZ költségvetési irányszámainak figyelembevételével, azok teljesítése érdekében a szükséges létszámcsökkentési intézkedéseket tegye meg. Ezt követően az országos tisztifőorvos 2006. december 19-én kelt levelében az egészségügyi miniszter levelére hivatkozva utasította az ÁNTSZ megyei tisztifőorvosát 2007. január 1-jétől a létszámcsökkentés végrehajtására, azzal, hogy azt a 2006. december 20-ai kormányülésen elfogadott kormányrendelet alapján régiós szinten kell teljesíteni.

Az I. rendű alperesről és Gyógyszerészeti Államigazgatási Szerv kijelöléséről szóló 362/2006.(XII.28.) Korm. rendelet (Korm. rendelet) 2007. január 1-jével megszüntette az ÁNTSZ megyei, fővárosi intézeteit, és helyettük létrehozta a regionális intézeteket. A kormányrendelet 4. § (3) bekezdése a szolgálat helyi szerveként a regionális tisztifőorvos közvetlen irányítása alá tartozó kistérségi, illetve fővárosi kerületi intézeteket jelölte meg, melyek a regionális intézet jogi személyiséggel nem rendelkező önálló feladatkörrel felruházott szervezeti egysége. A kistérségi intézet vezetőjét, a kistérségi tisztifőorvost a kistérségi alkalmazottak felett a munkáltatói jogkör gyakorlással ruházta fel.

Az egészségügyi miniszter a kormányrendelet alapján 2006. december 31-el megszüntette az ÁNTSZ Megyei intézetét, és ezen belül a felperes korábbi munkahelyét a debreceni intézetet. A megszüntető okirat úgy rendelkezett, hogy az intézet által foglalkoztatott köztisztviselői és munkaviszonyban álló személyek a jogutód regionális intézetben, a II. rendű alperesnél kerülnek továbbfoglalkoztatásra. A II. rendű alperes önálló hatáskörrel és feladatkörrel felruházott, de jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységeként létrejött a debreceni intézetből kettévált ÁNTSZ D. Kistérségi Intézete és az ÁNTSZ Kistérségi Intézete I. rendű alperes. A felperes a 2007. január 10-én kelt kinevezés-módosításában munkáltatóként az I. rendű alperes került megnevezésre. Az I. rendű alperes 2007. január 16-án írásban tájékoztatta a felperest a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó döntésről, majd a felmentést a felperes keresőképtelen állománya megszűnését követően közölte, és a 2007. május 21-től 2007.

november 21-ig terjedő felmentési idő teljes tartamára felmentette a felperest a munkavégzési kötelezettség alól.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes munkáltatójának korábban a jogelőd megyei intézet, majd a jogutód regionális intézet II. rendű alperes minősült, függetlenül attól, hogy a felperes a helyi szervezeti egységeknél végezte a munkáját. Minthogy jogképességgel az I. rendű alperes nem, csak a II. rendű alperes rendelkezik, ezért a felperes keresetét az I. rendű alperessel szemben elutasította.

A munkaügyi bíróság megállapította továbbá, miszerint a II. rendű alperes a létszámát 186 főről 153 főre csökkentette, ezen belül a korábbi d.-i városi intézet létszáma 7 fővel csökkent. Következésképpen a felmentés indoka valós és okszerű volt, a II. rendű alperes a létszámcsökkentést a felperes által sem vitatottan végrehajtotta.

A munkaügyi bíróság nem találta jogellenesnek a felmentést azon felperesi érvelés alapján, miszerint a felmentés nem a munkáltató II. rendű alperestől származott. E körben ítélete indokolásában kiemelte, hogy a felmentő nyilatkozat a munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult kistérségi tisztifőorvostól származott, ezért nincs jelentősége, hogy azt az I. rendű alperes fejléces papírján adta ki. A Ktv. 17/B. § (2) bekezdésében foglaltak betartásával összefüggésben pedig a munkaügyi bíróság azt a jogi álláspontját fejtette ki, miszerint a szakszervezet a végrehajtott létszámcsökkentéssel kapcsolatban nem élt a kifogás jogával.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.784/2008/3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű alperesre vonatkozó részét megváltoztatta és megállapította a „2007. május 21-én kelt” 10067-4/2007. számú felmentés jogellenességét. Rendelkezett az iratok megküldéséről az elsőfokú bíróságnak a követelés összegére vonatkozó tárgyalás folytatása végett.

A másodfokú bíróság nem értett egyet a munkaügyi bíróság jogi következtetésével. Álláspontja szerint a felmentés jogellenessége több olyan ok miatt is megállapítható, mely okok egyenként is megalapozzák a jogellenesség kimondását. A másodfokú bíróság ekként értékelte azt, hogy a felperes jogviszonyát nem a munkáltató II. rendű alperes, hanem a jogképességgel nem rendelkező I. rendű alperes szüntette meg. A II. fokú bíróság az I. rendű alperes vezetőjének tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy a felmentést azért adták ki az I. rendű alperes fejléces papírján, mert jogellenesen az I. rendű alperest tekintették munkáltatónak, ezért az intézkedése nem minősülhet jogszerűnek. A másodfokú bíróság szerint a felmentő intézkedés azért is jogellenes, mert a

rendelkezésre álló iratokból nem állapítható meg, hogy a munkáltató milyen döntés alapján intézkedett, ugyanis az egészségügyi miniszter által 2006. november 27-én kelt levél nem tekinthető a Ktv. 17.§ (1) bekezdés a) pontjában írt döntésnek. A másodfokú bíróság közbenső ítélete indokolásában végül azt emelte ki, hogy a Ktv. 17/B. § (2) bekezdése az érdekképviseleti szerv véleményének kikérését és nem tájékoztatási kötelezettséget ír elő. A 2006. december 27-én kelt feljegyzésben foglaltak pedig véleménykérésnek nem minősülhetnek.

A jogerős közbenső ítélet ellen a II. rendű alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte.

A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a felmentő okirat annak ellenére, hogy azt a kistérségi tisztifőorvos írta alá, a II. rendű alperestől származtatható, miután jogszabály telepíti a hatáskör gyakorlását a kistérségi intézet alkalmazottai felett. A II. rendű alperes alapító okiratának 2.1. pontjából az Mt. 76. §-ából és a Ktv. 6. § (1) bekezdéséből is az következik, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója, aki egyben a munkáltató szervezeti egységének a vezetője a felmentésről szóló okiratot kiadmányozási jogkörében aláírhatta a szervezeti egység fejlécével ellátottan.

A II. rendű alperes érvelése szerint a másodfokú bíróság téves következtetést vont le a Ktv. 17/B. § (2) bekezdésének megsértésére, mivel a II. rendű alperes 2025-33/2006. számon nyilvántartott okirata annak elnevezésétől függetlenül teljes körűen bizonyítja, hogy a szakszervezet, illetve annak tisztségviselői részére a munkáltató biztosította azt a lehetőséget, hogy az elrendelt létszámleépítéssel kapcsolatban véleményt nyilvánítsanak. A hivatkozott feljegyzés a másodfokú bíróság közbenső ítéletével megállapítottakkal szemben tartalmazza az engedélyezett létszámot, és a létszámleépítéssel érintettek hozzávetőleges számát is. A véleménynyilvánítás abban került kifejezésre, hogy a szakszervezet képviselője és az üzemi megbízott a létszámleépítés szükségességét tudomásul vették.

A felülvizsgálati kérelem szerint a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontja, mint felmentési ok nem írja elő feltételként, hogy a csoportos létszámcsökkentést elrendelő döntést milyen formában kell meghozni, ezért a másodfokú bíróság helytelen jogi következtetésre jutott, amikor a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének, az egészségügyi miniszternek a 2006. november 27-én kelt utasítását nem minősítette a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontja szerinti döntésnek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

1.A munkaügyi bíróság a felperes valamennyi perbeli érvelését megvizsgálva az alperes által közölt felmentést jogszerűnek találta. A másodfokú bíróság a felperes fellebbezésének elbírálása során a felperes felmentését három nevesített konkrét ok miatt találta jogellenesnek, és ezen részletesen indokolt okok miatt a munkaügyi bíróság ítéletét a II. rendű alperes tekintetében megváltoztatta. A Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróságnak a felperesi felmentés jogszerűségére levont jogi következtetésével és a felperes keresetét elutasító érdemi döntésével értett egyet. Minthogy a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő, a Legfelsőbb Bíróság a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében az alperes felülvizsgálati kérelmének keretei között vizsgálta felül, és nem vizsgálta a felperesnek a felmentés jogellenességére vonatkozó további perbeli, illetve a felülvizsgálati ellenkérelmében is hivatkozott állításait (rendeltetésellenes joggyakorlás, felperesi életkor, a megyei intézettől helyére alkalmazott fiatalabb munkavállaló).

2.A perben nem volt vitatott körülmény, miszerint a felperes munkavégzési helye a kistérségi intézet I. rendű alperes, a munkáltatói jogkör gyakorlója pedig a kistérségi intézetet vezető tisztifőorvos volt. Az I. rendű alperes a II. rendű alperes jogi személyiséggel ugyan nem rendelkező, de önálló feladatkörrel felruházott szervezeti egysége, és az egység vezetőjének munkáltatói jogkörét jogszabály (Korm. rendelet 4. § (3) bekezdése) állapítja meg. Ezen tényekre figyelemmel a jogerős közbenső ítélet téves jogi következtetést vont le arra, hogy a felperesi felmentés nem a felperes munkáltatójától származott. Valamely írásbeli jognyilatkozat alaki érvényességét illetően ugyanis annak van perdöntő jelentősége, hogy az az arra jogosulttól származik-e. Az adott esetben pedig a felperes 2007. január 10-én kelt kinevezését, a jogviszonya megszüntetésére vonatkozó 2007. január 16-án kelt munkáltatói tájékoztatót és a 2007. május 18-án kelt felmentését is a munkáltatói jogkör gyakorló kistérségi intézet vezető tisztifőorvosa írta alá. Az előbbieken kifejtett lényeges és perdöntő tényekhez képest pedig nem eredményezheti a jognyilatkozat jogellenességét, ha formálisan a munkáltatói jogkör gyakorló az általa vezetett szervezeti egység fejlécével ellátott iraton, illetve a munkáltató szervezeti egysége vezetőjeként fogalmazta meg és írta alá a jogviszony megszüntetésére vonatkozó munkáltatói döntést.

3.Az alperes a felperes felmentését a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontjára alapította. Ezen rendelkezés értelmében a közszolgálati jogviszony felmentéssel megszüntethető, ha az országgyűlés, a kormány, a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv

vezetője, illetve a helyi önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a közigazgatási szerv hivatali szervezetében létszámcsökkentést kell végrehajtani, és emiatt a köztisztviselő további foglalkoztatására nincs lehetőség. Tévedett a másodfokú bíróság, amikor az egészségügyi miniszter 2006. november 27-én kelt létszámcsökkentésre vonatkozó utasítását nem minősítette a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontja szerinti döntésnek. A köztisztviselő felmentésére okot adó létszámcsökkentés ugyanis nemcsak jogszabályban, hanem miniszter által kiadott utasításban is előírható (MJD 812., Mfv.II.10.3000/2006.). Helytállóan hivatkozott tehát a felülvizsgálati kérelem arra, hogy a perbeli esetben a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó miniszter bizonyított utasításáról volt szó. Az a körülmény pedig, hogy az országos tisztifőorvosnak címzett utasítás mindössze a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetésének előterjesztésére hivatkozott, és konkrét adatokat nem tartalmazott, azért nem releváns, mert a költségvetési irányszámok figyelemvételével a létszámleépítés megyei szervekre, illetve régiókra való lebontása már a döntés végrehajtása körébe eső intézkedés volt.

4.A Ktv. 17/B. § (2) bekezdése azt írja elő, hogy a közigazgatási szerv a csoportos létszámcsökkentés végrehajtása során köteles a közigazgatási szervnél működő munkavállalói érdekképviselői szerv véleményét kikérni. A peradatok szerint 2006. december 27-én feljegyzés készült arról, hogy a II. rendű alperes jogelődje a szakszervezeti elnököt és az üzemi megbízottat tájékoztatta az egészségügyi miniszter levelében elrendelt létszámleépítésről. A feljegyzés továbbá konkrét adatokat is tartalmaz, így azt, hogy az előzetes költségvetési irányszám az ÁNTSZ intézetének 186 fős engedélyezett létszámát 153 főben határozta meg, a létszámleépítés „átlagfizetéssel számolva 33 főt érintene, de mivel az átlagbér ennél kevesebb, ezért 33 főt meghaladó létszámcsökkentés végrehajtása várható”. A szakszervezeti elnök és az üzemi megbízott nem a tájékoztatás megtörténtét, hanem megállapíthatóan annak tudomásulvételét írták alá.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint ezen tényállás alapján önmagában a „tájékoztatás” szóhasználat miatt nem állapítható meg, hogy az alperes megsértette a Ktv. 17/B. § (2) bekezdésében előírtakat. A szakszervezet szuverén joga ugyanis, hogy a munkáltató által bejelentett csoportos létszámleépítéssel összefüggésben nyilvánít-e véleményt. A feljegyzés tartalmából pedig nem vonható le okszerűen olyan következtetés, hogy a szakszervezet véleményét nem kérték ki. A Ktv. 17/B. § (2) bekezdésében megfogalmazott vélemény kikérése nem azonos az Mt. 21. § (2) és (3) bekezdésében előírt véleményeztetéssel, illetve a véleményeztetéssel kapcsolatos eljárás sem vonatkozik rá.

A közbenső ítélet az indokolásában arra helytállóan utalt, hogy a munkaügyi bíróság tévesen hivatkozott az Mt. 94/F. §-át alkalmazó legfelsőbb bírósági jogesetre, mivel a Ktv. 71. § (2) bekezdése az Mt. 94/B. §-94/F. §-ai alkalmazását nem teszi lehetővé.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróság érdemben helytálló ítéletét - az indokolás részbeni módosításával - helybenhagyta.

A pervesztes felperest kötelezte a Pp. 78. §-a alapján az alperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. szeptember 23.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő